

اردوغان پس از چهار سال منازعه بر سر پرونده خاشقجی با پادشاه و ولیعهد عربستان دیدار کرد؛ صلح و آشتی در جده!

فرشاد گلزاری

گذشت دو سال از شیوع آن قرار دارد، و سوی دیگر آن را باید به نهنه‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی جنگ اوکراین دانست. حال در این میان برخی دولت‌ها هم وجود دارند که از گذشته و حتی قبل از منازعه اوکراین اسیر بحران اقتصادی و سیاسی بوده‌اند که «ترکیه» یکی از همین کشورها به شمار می‌رود. همه به یاد دارند زمانی که قیمت لیر به شدت سقوط کرد و ارزش پول ملی ترکیه در مقابل دلار رسیده، اردوغان به عنوان سکندار امور در آنکارا، اوضاع را تحت کنترل خواند؛ همه مردم حس می‌کردند که علناً از سوی رئیس جمهوری ترکیه مورد توهین قرار گرفته‌اند، چرا که او وعده به اصلاحات اقتصادی و درست شدن شرایط می‌داد و فر دانه تنها اوضاع سر و سامان نگرفته بود، بلکه دارای مردمش کمتر شده بود. بر خوردهای اردوغان با معترضان پس از تعمیق بحران اقتصادی به همه نشان داد که او کوچکترین انتقاد حتی پیشنهادی که در قالب طنز ارائه شود را

نمی‌پذیرد و اساساً خود کامگی در این کشور صرفاً به آزار و اذیت زنان و توهین به آنها خلاصه نمی‌شود؛ بلکه شدت عمل در همه لایه‌ها به وضوح جریان دارد. حالا در این میان اردوغان پس از سفر به امارات و همچنین عادی سازی روابطش با اسرائیل به سراغ عربستان سعودی رفته است؛ چرا که مهمترین دلیل آن علاقه دو طرف به یکدیگر از حیث سیاسی است اما اردوغان از جنبه اقتصادی بیشتر از ریاض به این روابط نیاز دارد.

بازی با کارت خاشقجی

همه به یاد دارند که در اکتبر ۲۰۱۸ میلادی زمانی که خبر ناپدید شدن جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار منتقد سعودی منتشر شده، اولین کسی که صدایش را به قامت عرض و طول منطقه وحاشیه خلیج فارس علیه عربستان سعودی بلند کرد، همین اردوغان بود که حالا دست در دست ملک سلمان، پادشاه عربستان سعودی در جده با او ملاقات می‌کند و چندی بعد هم فرزندش یعنی محمد بن سلمان را

شناخته می‌شود، سعی کرد اطلاعات زیادی از پرونده قتل خاشقجی در اختیار دو حقه قرار دهد تا بتواند در راستای ترغیب سرمایه‌گذاری قطر در ترکیه از یک سو و از سوی دیگر تعمیق شکاف این کشور با عربستان گام بردارد. اما حالا اوضاع متفاوت جلوه می‌کند. اردوغان آخرین بار در سال ۲۰۱۷ میلادی و پس از تعمیق بحران خلیج فارس به عربستان سفر کرد و سعی داشت میان قطر و سعودی‌ها میانجیگری کند که یکبار همه چیز تغییر کرد اما پس از حدود ۴ سال او وارد خاک عربستان شد. بر اساس اعلام خبرگزاری واس (پرتال رسمی دربار سعودی) رئیس جمهوری ترکیه به همراه همسر و هفت تن از وزرای خود و همچنین ها کان فیدان، رئیس سرویس اطلاعاتی ترکیه (میت) عصر پنجشنبه وارد دفرودگاه بین‌المللی ملک عبدالعزیز جده شد و مورد استقبال خالد الفیصل، امیر مکه قرار گرفت. چندی بعد هم تصاویری از همین منابع خبری بیرون آمد که نشان داد سلمان بن عبدالعزیز، پادشاه عربستان سعودی طی یک مراسم رسمی در قصر پادشاهی السلام جده از رئیس‌جمهور ترکیه استقبال کرد و دو طرف پشت درهای بسته با یکدیگر سخن گفتند. طبیعتاً وزرای کشور، دفاع، دارایی، دادگستری، فرهنگ و گردشگری، بهداشت و بازرگانی ترکیه و همچنین رئیس سازمان اطلاعات، رئیس اداره ارتباطات نهاد ریاست جمهوری و نایب رئیس حزب حاکم عدالت و توسعه که اردوغان را در سفر به عربستان همراهی کردند با همتایان خود به بحث و تبادل نظر و امضای موافقت‌نامه‌ها پرداخته‌اند اما در این میان یک نکته بسیار مهم وجود دارد. اردوغان در این دیدار با پادشاه عربستان اعلام کرد: «ترکیه مخالف انواع تروریسم است و برای همکاری با کشورهای منطقه در برابر تروریسم اهمیت زیادی قائل هستیم». این‌که او به کدام جریان برچسب تروریسم را الصاق می‌کند تا حدودی می‌تواند به انصار الله اشاره داشته باشد؛ چرا که او و تیمش از

سوی دیگر آن را باید به نهنه‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی جنگ اوکراین دانست. حال در این میان برخی دولت‌ها هم وجود دارند که از گذشته و حتی قبل از منازعه اوکراین اسیر بحران اقتصادی و سیاسی بوده‌اند که «ترکیه» یکی از همین کشورها به شمار می‌رود. همه به یاد دارند زمانی که قیمت لیر به شدت سقوط کرد و ارزش پول ملی ترکیه در مقابل دلار رسیده، اردوغان به عنوان سکندار امور در آنکارا، اوضاع را تحت کنترل خواند؛ همه مردم حس می‌کردند که علناً از سوی رئیس جمهوری ترکیه مورد توهین قرار گرفته‌اند، چرا که او وعده به اصلاحات اقتصادی و درست شدن شرایط می‌داد و فر دانه تنها اوضاع سر و سامان نگرفته بود، بلکه دارای مردمش کمتر شده بود. بر خوردهای اردوغان با معترضان پس از تعمیق بحران اقتصادی به همه نشان داد که او کوچکترین انتقاد حتی پیشنهادی که در قالب طنز ارائه شود را

شنخته می‌شود، سعی کرد اطلاعات زیادی از پرونده قتل خاشقجی در اختیار دو حقه قرار دهد تا بتواند در راستای ترغیب سرمایه‌گذاری قطر در ترکیه از یک سو و از سوی دیگر تعمیق شکاف این کشور با عربستان گام بردارد. اما حالا اوضاع متفاوت جلوه می‌کند. اردوغان آخرین بار در سال ۲۰۱۷ میلادی و پس از تعمیق بحران خلیج فارس به عربستان سفر کرد و سعی داشت میان قطر و سعودی‌ها میانجیگری کند که یکبار همه چیز تغییر کرد اما پس از حدود ۴ سال او وارد خاک عربستان شد. بر اساس اعلام خبرگزاری واس (پرتال رسمی دربار سعودی) رئیس جمهوری ترکیه به همراه همسر و هفت تن از وزرای خود و همچنین ها کان فیدان، رئیس سرویس اطلاعاتی ترکیه (میت) عصر پنجشنبه وارد دفرودگاه بین‌المللی ملک عبدالعزیز جده شد و مورد استقبال خالد الفیصل، امیر مکه قرار گرفت. چندی بعد هم تصاویری از همین منابع خبری بیرون آمد که نشان داد سلمان بن عبدالعزیز، پادشاه عربستان سعودی طی یک مراسم رسمی در قصر پادشاهی السلام جده از رئیس‌جمهور ترکیه استقبال کرد و دو طرف پشت درهای بسته با یکدیگر سخن گفتند. طبیعتاً وزرای کشور، دفاع، دارایی، دادگستری، فرهنگ و گردشگری، بهداشت و بازرگانی ترکیه و همچنین رئیس سازمان اطلاعات، رئیس اداره ارتباطات نهاد ریاست جمهوری و نایب رئیس حزب حاکم عدالت و توسعه که اردوغان را در سفر به عربستان همراهی کردند با همتایان خود به بحث و تبادل نظر و امضای موافقت‌نامه‌ها پرداخته‌اند اما در این میان یک نکته بسیار مهم وجود دارد. اردوغان در این دیدار با پادشاه عربستان اعلام کرد: «ترکیه مخالف انواع تروریسم است و برای همکاری با کشورهای منطقه در برابر تروریسم اهمیت زیادی قائل هستیم». این‌که او به کدام جریان برچسب تروریسم را الصاق می‌کند تا حدودی می‌تواند به انصار الله اشاره داشته باشد؛ چرا که او و تیمش از

چند سال پیش تاکنون بارها این جریان را مورد انتقاد قرار داده‌اند و حالا هم که اردوغان به دنبال جذب سرمایه خارجی است، بدون شک این موضوع را پیش از هر زمان دیگری بر جسته می‌کند. در این میان به آغوش کشیدن محمد بن سلمان از سوی اردوغان نه تنها از سوی فعالان مدنی و همسر خاشقجی به شدت مورد انتقاد قرار گرفت، بلکه حتی کسانی که دیدگاه تندتری به او دارند، حج عمره‌وی را باطل اعلام کردند! دیپلمات‌های وزارت خارجه ترکیه این اقدام را سیاست آرام کردن اوضاع، تعادل مجدد منافع و تنوع طلبی به ویژه پس از فشارهای متعدد، بحران نظامی و بحران اوکراین قلمداد می‌کنند و بخش اعظم آن را الزامات اقتصادی می‌دانند. اما اگر از زاویه عربستان به این سفر نگاه کنیم به خوبی می‌بینیم که ریاض هم به این سفر و روابط پس از آن نیاز دارد. سعودی‌ها از یک سو مورد خشم و غضب نسبی جو بایدن و تیمش قرار دارند و از سوی دیگر برای اجماع‌سازی علیه ایران و بازوهای منطقه‌ای آن نیازمند حضور ترکیه در کنار خود هستند. از منظر دیگر احتمال دارد که اردوغان حامل پیام مهمی از سوی اسرائیل برای عادی‌سازی روابط تل آویو و ریاض باشد و اگر هم اینگونه نباشد، ممکن است نقش تسهیل‌کننده را در این میان بازی کند. حال باید دید ماه عسل در جده چه پیام‌هایی برای منطقه خواهد داشت.

جهان‌نما

هم‌زمان با روز قدس روی داد؛ درگیری شدید میان نظامیان رژیم صهیونیستی و نمازگزاران فلسطینی در مسجد الاقصی خبر دادند. رادیو صوت الاقصی صبح دیروز اعلام کرد که درگیری شدیدی میان سربازان ارتش رژیم صهیونیستی و فلسطینی‌ها در مسجد الاقصی صورت گرفت. طبق این گزارش، نظامیان رژیم صهیونیستی به سمت فلسطینی‌ها که برای برپایی نماز صبح آخرین جمعه ماه مبارک رمضان به مسجد الاقصی رفته بودند گاز اشک‌آور شلیک کردند. منابع خبری فلسطین نیز اعلام کردند که نیروهای ارتش رژیم صهیونیستی به باب المغاربه در مسجد الاقصی یورش برده و گلوله‌های پلاستیکی به سمت تحصن کنندگان فلسطینی در این مکان شلیک کردند. در همین حال، هلال احمر فلسطین نیز از مجروح شدن چند فلسطینی در جریان این درگیری‌ها خبر داد. هلال احمر فلسطین گزارش داد که در پی یورش نظامیان رژیم صهیونیستی به نمازگزاران فلسطینی در مسجد الاقصی پس برپایی نماز صبح آخرین جمعه ماه مبارک رمضان ۴۲ فلسطینی مجروح شدند. طبق این بیانیه، ۲۲ تن از مجروحان برای مداوا به بیمارستان المقاصد در قدس اشغالی منتقل شدند.

در همین راستا زیاد النخاله، دبیر کل جنبش جهاد اسلامی فلسطین با اعلام اینکه قدس عنوان، هویت، دین، تاریخ و عقیده اعراب و مسلمانان جهان است، بیان کرد که بر همه ما واجب است در مقابل تجاوزات رژیم صهیونیستی به مسجد الاقصی با هر آنچه که در دست داریم، مقاومت کنیم. وی در سخنرانی به مناسبت فرارسیدن روز جهانی قدس، اعلام کرد که وحدت و اتحاد مردمان فلسطین در تمامی زمینه‌ها، رمز و اساس پیروزی ما در برابر رژیم اشغالگر است. وی این اتحاد را اولویت همه چیز دانست و از همه طرف‌ها خواست در جهت حمایت و تقویت این اتحاد گام بردارد. النخاله تأکید کرد: وحدت نیروهای مقاومت عربی و اسلامی در مقابله با پروژه صهیونیستی و همکاری و همگرایی هر چه بیشتر جهت مقاومت در برابر این پروژه، رکن مهمی برای شکست رژیم جعلی اسرائیل است. دبیر کل جنبش جهاد اسلامی فلسطین اضافه کرد: روز جهانی قدس که امام خمینی (رضی الله عنہ) آن را برگزید، امسال مصادف با اولین سالگرد جنگ سیف‌القدس است که مردم ما و رزمندگان دلاور ما در آن روز، دلاورانه در برابر رژیم صهیونیستی جانتیکار مقاومت کردند. وی اشاره کرد که این موجودی که بر ویرانه‌های مردم ما پدید آمده، با کشتار، ویران کردن و قتل عام‌ها، مردم ما را در همه جای زمین آواره و مقدسات ما را تصرف کرده و این وظیفه را بر دوش ما گذاشته که با هر آنچه که در دست داریم به مقاومت در برابر هتک حرمت مسجد الاقصی و تجاوزات رژیم صهیونیستی به فلسطین و فلسطینیان بایستیم. النخاله در نهایت اعلام کرد که مقاومت به آن خدا پیروز خواهد شد و خواهد توانست، قدس را آزاد کند و پرچم پیروزی را در صحن‌های آن مسجد به اهتزاز در آورد.

پس از انتشار این سخنان، تارنمای رسانه صهیونیستی والا با انتشار این خبر گزارش داد: ارتش تصمیم گرفته با فراخوانی ۶ گردان از نیروهای ذخیره، در هفته‌های آینده توان خود را برای مقابله با تشدید تنش و ناامنی در کرانه باختری افزایش دهد. به گزارش این رسانه این گردانهای ذخیره با هدف کاهش احتمال تردد فلسطینیان برای انجام عملیات شهادت‌طلانه به ویژه در امتداد نوار سبز جداکننده کرانه باختری و سرزمین‌های اشغالی مستقر می‌شوند این گزارش می‌افزاید: هدف از جذب گردان‌های ذخیره نیز کاهش فشار بر نیروهای عادی، نیروی پلیس و مرزبانی رژیم صهیونیستی است. رسانه صهیونیستی والا خاطر نشان کرد: فراخوانی نیروهای ذخیره در چارچوب برنامه هماهنگ و همه‌جانبه نیروهای اشغالگر در سرتاسر کرانه باختری در پی عملیات اخیر فلسطینیان علیه صهیونیستی صورت می‌گیرد و برخی از این نیروها در نوار غزه در نزدیکی مرزهای لبنان و سوریه مستقر می‌شوند.

خبر

داعش مسئولیت بمب‌گذاری در مزار شریف را برعهده گرفت

گروه تروریستی داعش مسئولیت بمب‌گذاری روز پنجشنبه در محله شیعه نشین مزار شریف افغانستان را بر عهده گرفت. به گزارش رویترز، منابع محلی افغان پنجشنبه از وقوع دو انفجار در محله‌های شیعه نشین شهر مزار شریف خبر دادند که در هر دو رویداد تروریستی ۹ تن کشته و ۱۳ تن دیگر زخمی شدند. اولین انفجار در ناحیه سوم مزار شریف و دومی نیز در ناحیه دهم در چهارراه «کانتینر» به وقوع پیوسته است که ظاهراً هر دو انفجار خودروهای مسافربری را هدف قرار داده‌اند. گفته می‌شود که این انفجار در یک خودرو نوع تونس (ون) رخ داده و تلفاتی نیز داشته است. حوادث تروریستی یک هفته‌آخر در افغانستان سولاتی را در مورد توانایی دولت طالبان در مبارزه با تروریسم و تضمین امنیت این کشور نزد شهروندان افغان و کشورهای منطقه و جامعه جهانی ایجاد کرده رسیده است.

گروه تروریستی داعش مسئولیت بمب‌گذاری روز پنجشنبه در محله شیعه نشین مزار شریف افغانستان را بر عهده گرفت. به گزارش رویترز، منابع محلی افغان پنجشنبه از وقوع دو انفجار در محله‌های شیعه نشین شهر مزار شریف خبر دادند که در هر دو رویداد تروریستی ۹ تن کشته و ۱۳ تن دیگر زخمی شدند. اولین انفجار در ناحیه سوم مزار شریف و دومی نیز در ناحیه دهم در چهارراه «کانتینر» به وقوع پیوسته است که ظاهراً هر دو انفجار خودروهای مسافربری را هدف قرار داده‌اند. گفته می‌شود که این انفجار در یک خودرو نوع تونس (ون) رخ داده و تلفاتی نیز داشته است. حوادث تروریستی یک هفته‌آخر در افغانستان سولاتی را در مورد توانایی دولت طالبان در مبارزه با تروریسم و تضمین امنیت این کشور نزد شهروندان افغان و کشورهای منطقه و جامعه جهانی ایجاد کرده رسیده است.

رهبر کره شمالی خواستار تقویت ارتش شد

هم‌زمان با تصاویر ماهواره‌های جدید که حاکی از افزایش آمادگی کره شمالی برای آزمایش احتمالی هسته‌ای است، رسانه‌های دولتی این کشور روز گذشته (جمعه) گزارش دادند که کیم جونگ اون از ارتش کشورش خواسته است تا قدرت را از هر جهت برای نابودی دشمن تقویت کند. به گزارش رویترز، کره شمالی شامگاه دوشنبه رژه‌های نظامی به مناسبت سالروز تاسیس ارتش خود برگزار کرد که شامل نمایش تازه‌ترین تسلیحات این کشور هسته‌ای بود. کیم جونگ اون، رهبر کره شمالی طی جلسه عکاسی به سربازان خود گفت: «این نمایش نشان دهنده توسعه و شجاعت نیروهای مسلح کشور، ارتش منحصر به فرد و برتری ما در زمینه فناوری است.» کره شمالی می‌گوید که مخالف جنگ است و سلاح‌هایش برای دفاع از کشورشان است، اما کیم گفت که ماموریت نیروی هسته‌ای این کشور فراتر از بازدارندگی از جنگ است و شامل دفاع از منافع اساسی کشور نیز می‌شود.

خبر

موشک باران کی‌یف در جریان بازدید دبیرکل سازمان ملل

جمهوری روسیه هشداری داد مسکو در صورت تلاش غرب برای مداخله در اوکراین، پاسخ محکم و برق‌آسا خواهد داد و کمی بعد پایتخت کی‌یف موشک باران شد. کمی پس از این حمله، پنتاگون اعلام کرد که حدود ۶۰ توپ خودکشی به کی‌یف تحویل می‌دهد و لهستان هم اعلام کرد که ۲۰۰ راکت‌ناک تی-۷۲ به اوکراینی‌ها تحویل داده است تا در برابر روسیه به مقاومت بپردازند.

منابع خبری از وقوع حداقل دو انفجار در کی‌یف، هم‌زمان با حضور «آنتونیو گوترش» دبیرکل سازمان ملل متحد در این شهر خبر دادند. رویترز در این خصوص اعلام کرد که ایس‌ان انفجارها پس از دیدار آنتونیو گوترش با ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهوری اوکراین صورت گرفت و در پی آن دود غلیظی آسمان منطقه را فراگرفت. مقام‌های اوکراینی اعلام کرده‌اند که گوترش و تیم همراه وی سالم هستند. ویتالی کلیچکو، شهردار کی‌یف در پیامی تلگرامی نوشت: «دشمن در شب کی‌یف را بمباران کرد. دو انفجار در منطقه شوچنکیفسکی رخ داد». سازمان مقابله با بلایا در اوکراین نیز اعلام کرد که یک ساختمان مسکونی در جریان این حملات هدف قرار گرفت و بر اثر آن شش نفر مجروح شدند. شصت و چهارمین روز حمله روسیه به اوکراین در حالی آغاز شد که ولادیمیر پوتین، رئیس

جریان صدر: هیچ توافقی برای تشکیل دولت عراق وجود ندارد

جریان صدر عراق به رهبری مقتدی صدر، پنج‌شنبه در بیانیه‌ای اعلام کرد که هیچ‌گونه توافقی با چارچوب هماهنگی شیعیان جهت تشکیل دولت جدید عراق نداشته است. به گزارش آناتولی، حسین العذاری، رئیس ائتلاف جریان صدر در پارلمان عراق در بیانیه‌ای اعلام کرد که اخبار منتشر شده در بعضی از رسانه‌ها با مضمون به توافق رسیدن جریان صدر با چارچوب هماهنگی شیعیان درباره پرونده تشکیل دولت جدید عراق غیر واقعی است و آنها را مشتبه دروغ خواند. چارچوب هماهنگی شیعیان متشکل از ائتلاف دولت قانون، ائتلاف نیروهای دولتی، ائتلاف النصر، ائتلاف فتح (نزدیک به حشد الشعبی)، جنبش عطاء و حزب الفضیله است. العذاری افزود: هدف از این دروغ‌های مستمر، بی‌ثبات کردن اتحاد سه‌جانبه ائتلاف نجات ملی است و ما به آنها می‌گوییم این اتحاد، اتحاد محکمی است که با چنین ادعاهایی متزلزل نخواهد شد و از فعالیتش برای تشکیل دولت باز نخواهد ایستاد.

